

Notitie moderamen over aanpassing HRGS (vergaderjaren in plaats van kalenderjaren)

Geachte leden en adviseurs van de generale synode,

In de afgelopen periode is er in de generale synode een aantal maal de vinger gelegd bij een vraag die zich vooral voordeed op het moment dat er een extra synodevergadering gehouden werd, voorafgaande aan de reguliere eerste synodevergadering van april. De vraag is: *'Hoe kan het dat leden van de synode, van wie in november afscheid is genomen, toch weer moeten komen in (bijvoorbeeld) februari van het volgende jaar?'*. Of, omdat dat inderdaad niet kan: *'Hoe moeten we het praktisch organiseren dat de nieuwe synodeleden in februari, zonder enige kennis van de dossiers, toch al deelnemen aan een vergadering?'*.

En daarop voortbordurend: *'Wat is eigenlijk de basis voor leden die in november afscheid genomen hebben, om in maart van het volgende jaar nog deel te nemen aan een vergadering van de kleine synode?'*.

In deze notitie wordt een eenvoudige oplossing van deze vragen voorgesteld, en wordt aangegeven wat dit betekent voor de huishoudelijke regeling (HRGS).

Van kalenderjaren naar vergaderjaren

De oorzaak van de gesignaleerde problemen is eigenlijk steeds dezelfde: waar ord. 4-24-2 stelt dat de afgevaardigden naar de generale synode worden aangewezen voor vijf jaar, is dit steeds stilzwijgend opgevat als 'kalenderjaar', een jaar dat loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Als in een tekst gesproken wordt over een jaar is dat ook de eerst logische uitleg.

Toch hoeft dat niet. Bijvoorbeeld kerkenraadsleden worden ook voor een aantal jaar verkozen (ord. 3-7-1), maar het is zeer gebruikelijk dat die verkiezing op een ander tijdstip in het jaar geschiedt dan per januari, en dat de termijnen dus ook op een ander tijdstip aflopen dan 31 december.

En dit wordt door de kerkenraad zelf bepaald.

Op dezelfde wijze zou de generale synode zelf kunnen bepalen dat de termijnen van haar afgevaardigden (voortaan) beginnen aan het begin van haar *vergaderjaar*. Nu meestal de aprilvergadering de eerste vergadering van de synode is, zou het vergaderjaar dan lopen vanaf de eerste vergaderdag, tot en met de dag voorafgaande aan de aprilvergadering in het volgende jaar.

Effecten van het werken met vergaderjaren

1. Synodeleden

1.1. Synodeleden worden voor 5 jaar afgevaardigd (ord. 4-24-2).

1.2. Momenteel dienen de classicale vergaderingen vóór een bepaalde datum aan het moderamen van de generale synode te melden wie zij afvaardigen. Dat mogen maximaal twee personen zijn die ook lid zijn van de classicale vergadering; de anderen zijn ambtsdragers uit de classis.

De datum waarvoor zij worden gevraagd dient hetzelfde te blijven, bijvoorbeeld omdat een selectiecommissie "nieuw moderamenlid" op tijd moeten weten wie de

nieuwe afgevaardigden worden. Het verschil gaat echter worden, dat we in de communicatie aangeven dat de nieuwe synodeleden gevraagd worden voor een 'vergaderjaar', dat begint op de synodevergadering van april, en eindigt vijf vergaderjaren later ¹.

1.3. Voorbeeld: een synodelid dat is afgevaardigd voor een periode die begint in 2025, is dus synodelid in de vergaderjaren

april 2025/2026
april 2026/2027
april 2027/2028
april 2028/2029
april 2029/2030.

Als er dan in februari 2030 een extra synodevergadering is, dan is dit synodelid op dat moment gewoon nog 'zittend synodelid'. Praktisch gezien betekent dit dat we pas in die extra vergadering afscheid nemen. Zonder extra vergadering is het afscheid in de novembervergadering.

2. Leden kleine synode

De leden van de kleine synode worden momenteel altijd in april door de generale synode gekozen. Artikel 1 lid 1 Deel 2 HRGS (het deel over de kleine synode) zegt:

De leden van de kleine synode blijven - na afloop van het kalenderjaar waarvoor zij zijn verkozen - als zodanig functioneren tot de verkiezing van de hen opvolgende leden van de kleine synode.

Zolang een synodelid nog lid is van de generale synode, is er in de periode januari-april geen probleem, maar als het synodelidmaatschap van betrokkene afloopt in december is het vreemd dat hij/zij nog tot aan april van het volgend jaar lid van de kleine synode is.

> Als we gaan werken met vergaderjaren is dat probleem opgelost. Iemand blijft dan tot de aprilvergadering van het nieuwe jaar synodelid.

3. Moderamenleden

3.1. Voor moderamenleden geldt op dit moment hetzelfde als voor leden van de kleine synode: zij worden gekozen in april voor het betreffende kalenderjaar en de kalenderjaren die daarop volgen.

Ook voor hen is geregeld dat zij 'blijven zitten tot de verkiezing van de nieuwe': art. 3.11 HRGS:

3.11. De leden van het moderamen blijven - na afloop van de periode waarvoor zij zijn verkozen - als zodanig functioneren tot de verkiezing van de leden van het moderamen als bedoeld in lid 9 heeft plaatsgevonden.

> Ook hier werkt het werken met vergaderjaren beter.

¹ Voor de twee leden die uit een classicale vergadering worden afgevaardigd zou er een bepaalde frictie kunnen ontstaan als de synode overstapt naar vergaderjaren, en de classis het houdt bij kalenderjaren. Dit is echter niet een echt probleem: de *afvaardiging* van deze personen komt namelijk niet te vervallen op het moment dat zij gedurende enkele maanden geen lid meer van de classicale vergadering zijn.

4. Leden commissies van rapport

Voor de leden van de commissies van rapport geldt dat zij door het moderamen worden aangewezen uit de leden van de generale synode (art. 7.2. HRGS). Dit gebeurt elk jaar opnieuw (art. 1.2. Instructie CvR).

Weer dezelfde moeilijkheid: hoe kunnen personen die aan het eind van het kalenderjaar aftreden als synodelid in het volgende kalenderjaar nog optreden als CvR-lid in de periode tot aan de april-vergadering van de synode?

> Opnieuw: werken met vergaderjaren lost het probleem op.

5. Nog resterende zaken

Uit het bovenstaande blijkt dat het uitgaan van vergaderjaren beter is.

Enkele punten zijn hiermee nog niet opgelost, te weten:

- 1) positie aftredende leden commissie van rapport in de eerste vergadering na hun termijn;
- 2) idem aftredende assessoren.

Ad 1.

De commissies van rapport hebben in de voorbereiding van een synodevergadering een belangrijke taak: zij bespreken de agendapunten en bijbehorende rapporten voor en stellen een advies op.

Tijdens de synodevergadering licht de commissievoorzitter hun advies toe en voert het woord over eventuele amendementen van de commissie (en stemt dit 'in de wandelgangen' af).

Het punt zal duidelijk zijn: tot aan de aprilvergadering zijn sommige leden van de CvR, namelijk de leden voor wie het betreffende vergaderjaar het laatste jaar is, nog synodelid, vanaf het begin van de vergadering, als het nieuwe vergaderjaar begint, niet meer. Men is wel betrokken geweest bij de voorbereidingen en voorbesprekingen, maar kan dat niet meer zijn ter vergadering.

Dit punt kan niet zo gemakkelijk worden opgelost. De synode kan daarom besluiten dit te laten voor wat het is. De leden van de CvR van wie de synodetermijn nog niet is verstreken, moeten de fakkel dan maar overnemen.

Een alternatief is om in de HRGS te regelen dat deze leden van de CvR 'adviseur' van de synode zijn t.b.v. die ene aprilvergadering. Eventueel zou de synode dit kunnen besluiten voor alleen de voorzitter, indien juist deze in deze situatie verkeert.

Ad 2.

T.a.v. de assessoren doet zich precies hetzelfde probleem voor, zij het in nog wat sterkere mate.

Om die reden staat nu in art. 13 van bijlage 2 bij de HRGS (het protocol verkiezing preses en assessoren):

13. De preses en assessoren worden verkozen in de eerste synodevergadering van het jaar waarin de betreffende zittingstermijn aanvangt. De preses neemt de functie per 1 juni op zich, de assessoren in de eerstvolgende moderamenvergadering na de synodevergadering.

Tot zolang neemt de zittende preses respectievelijk zittende assessor de functie waar.

Op grond van deze praktische regeling blijft de zittende assessor ook nog als moderamenlid aanwezig in de aprilvergadering.

De nieuw verkozen assessor kan zich rustig inwerken vanaf de eerste moderamenvergadering na de aprilsynode.

Toch is de kwestie opnieuw hetzelfde: vanaf de aprilvergadering is de bewuste assessor geen synodelid meer (indien hij althans in zijn laatste synodejaar zit).

Ook hier kan de synode besluiten dit te laten zoals het is. De moderamenstoel blijft dan tijdens de vergadering en tot aan de eerste moderamenvergadering leeg. Of de synode kan ook hier beslissen dat deze assessor voor de periode tot aan de eerste moderamenvergadering na de aprilvergadering de positie van 'adviseur' krijgt.

Voorstel: Het moderamen gaat ervan uit dat de synode bereid zal zijn om de voorzitter van de Commissie van Rapport en de assessoren voor de beschreven termijn de status van 'adviseur' toe te kennen. Het moderamen heeft dit in de tekstvoorstellen (zie hierna) verwerkt.

Dit is echter aan de synode om te beslissen.

6. Wijze van besluitvorming

Zoals gezegd, is het aan de synode zelf om 'vergaderjaren' als nieuw uitgangspunt te nemen voor haar termijnen. Enkele punten in de HRGS moeten worden gewijzigd. En voor alle zittende synodeleden geldt dat hun termijn met enkele maanden wordt verlengd. De synode kan dit beslissen, of niet. Meer is niet nodig, omdat de kerkorde niets zegt over vergaderjaar of kalenderjaar.

7. Aanpassingen HRGS

7.1. Als bijlage wordt aan de synode een aangepaste HRGS voorgelegd.

De aanpassingen zijn gemarkeerd (nieuwe tekst rood, geschrapte tekst grijs).

Waar er nog wat te kiezen valt is dit aangegeven (gele markering).

Er is - zoals in dit soort zaken gebruikelijk - geen apart besluitvoorstel; de tekstvoorstellen in de HRGS vormen het besluitvoorstel.

7.2. Er hoeft in de HRGS niet veel aangepast te worden. Voor de volledigheid volgt hier een overzicht van de wijzigingen.

Artikel	Tekst
art. 2 HRGS: nieuw lid 2.4. opnemen.	Om voor nu en de toekomst duidelijk te maken dat de synode in vergaderjaren rekent.
art. 3.11 schrappen	aanblijven moderamenleden tot aan het moment dat een nieuw moderamenlid wordt verkozen – dit zal niet meer voorkomen
Deel 2, kleine synode, art. 1.1., een zin kan worden geschrapt.	Zelfde punt als hiervoor, maar nu voor leden kleine synode
Bijlage 1, betreffende commissies van rapport, art. 1.3	Dit artikel komt te luiden: Het moderamen wijst de voorzitters voor de commissies aan. De voorzitter is in de aprilvergadering na het laatste jaar van zijn synodetermijn als adviseur van de synode aanwezig.
Bijlage 2 bij de HRGS (protocol verkiezing preses en assessoren), art. 5	Woordje 'kalenderjaar' moet vervangen worden door gewoon 'jaar'

Idem, art. 13

Dit artikel komt te luiden:

13. De preses en assessoren worden verkozen in de eerste synodevergadering van het jaar waarin de betreffende zittingstermijn aanvangt. De preses neemt de functie per 1 juni op zich, de assessoren in de eerstvolgende moderamenvergadering na de synodevergadering.

Tot zolang neemt de zittende preses respectievelijk zittende assessor de functie waar, de laatste, indien hij geen synodelid meer is, als adviseur van de synode en het moderamen.